

Behandeling van een littekenbreuk

Chirurgie Waregem
O.L.V. van Lourdes Ziekenhuis

Inleiding

Deze brochure geeft uitleg over de behandeling een littekenbreuk.

Mocht u na het lezen van deze brochure nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met uw behandelend arts.

Wat is een littekenbreuk?

Een littekenbreuk of 'eventratie' is een onderbreking in de spierlaag van de buikwand ter hoogte van het litteken van een vorige ingreep. Bij de vorige ingreep werden aan het eind van de operatie de spierlagen en de bindweefsellagen gesloten met naald en draad. Nadien vormt er zich een stevig litteken die de spierlagen terug met elkaar verbindt. Naast het feit dat een litteken nooit dezelfde sterkte heeft als de oorspronkelijke spierlaag bestaan er nog verschillende redenen waarom deze wonde niet goed geneest en de spierlagen en het bindweefsel na een tijd kunnen inscheuren.

Hoe ontstaat een littekenbreuk?

De meest voorkomende oorzaak van het ontstaan van een littekenbreuk is een wondgenezingsstoornis bij de vorige operatie. Dit kan bijvoorbeeld een bloeduitstorting zijn geweest, al dan niet met een infectie. Ook kan een littekenbreuk ontstaan als uiting van een slechte lichamelijke conditie of door het gebruik van bepaalde medicatie die u nodig had. Het kan ook zijn dat u zo ernstig ziek was dat de wonde in de buikwand niet gesloten kon worden en vanzelf is dicht gegroeid. Hierna ontstaat vaak een littekenbreuk. Rokers hebben een grotere kans op wondgenezingsstoornissen en littekenbreuken.

Een littekenbreuk is een van de meeste voorkomende complicaties na een buikoperatie (laparotomie). Deze complicatie kan zich zelfs lang na de operatie voordoen; soms jaren later. Ongeveer één op de tien mensen die een buikoperatie heeft gehad, zal ooit in zijn leven een littekenbreuk krijgen.

Bij een littekenbreuk wordt er een zwelling merkbaar ter hoogte van het litteken, deze zwelling neemt toe bij hoesten of persen. De zwelling verdwijnt meestal als u gaat neerliggen.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

De arts kan meestal via een eenvoudig lichamelijk onderzoek vaststellen dat het om een littekenbreuk gaat.

Aanvullend onderzoek is bij kleine littekenbreuken in het algemeen niet nodig. Bij grote littekenbreuken kan een CT-scan nuttig zijn om te bekijken hoe uw breuk eventueel hersteld kan worden of om de volledige buikwand na te kijken op de aanwezigheid van eventueel andere (niet voelbare of zichtbare) (litteken)breukjes.

Kan een littekenbreuk spontaan genezen?

Eens een littekenbreuk is ontstaan zal deze nooit spontaan verdwijnen. Integendeel, meestal zal de breuk in de loop der jaren groter worden. Soms kan de breukinhoud, de zwelling, teruggeduwd worden. We spreken dan van een reduceerbare breuk.

Als patiënten last hebben van hun littekenbreuk, raden we meestal aan om die te laten herstellen. Als er geen klachten zijn, kan de patiënt zelf beslissen of men de breuk wil laten opereren maar een noodzaak is het niet. Het is een optie om de breuk zes maanden op te volgen en pas in te grijpen als de patiënt ongemakken ervaart. U kan dus gerust een afwachtende houding aannemen tot er eventuele klachten optreden.

Zijn er risico's verbonden aan een littekenbreuk?

Het gevaar bestaat dat de breukinhoud, de zwelling, plots veel pijn doet en niet kan teruggeduwd worden. Dit noemen we een ingeklemde breuk. De breukinhoud, bv. een stuk darm, zit dan vast in de breukzak waardoor ook de bloedtoevoer naar dit deel van de darm belemmerd wordt. Een ingeklemde breuk moet met spoed geopereerd worden. De kans op een ingeklemde breuk is klein, maar niet te voorspellen.

Ter ondersteuning een breukband dragen, is geen definitieve oplossing maar kan de symptomen wel verlichten.

De behandeling van een littekenbreuk.

Niet alle littekenbreuken hoeven chirurgisch behandeld te worden. Wanneer een breuk geen klachten geeft, is een operatie niet nodig. Breuken die klachten geven komen wel in aanmerking voor behandeling.

De arts zal met u bespreken, hoe in uw geval de breuk behandeld kan worden. Wanneer een operatie noodzakelijk is, kan het zijn dat wordt aangeraden om eerst wat te vermageren om eventuele risico's verbonden aan de ingreep te verkleinen.

Als het risico van een operatie te groot lijkt, of als er geen herstelmogelijkheden zijn, kan besloten worden u niet te opereren en louter een aangemeten korset of breukband te dragen.

De kans dat een littekenbreuk na een operatieve correctie ooit terugkomt, is groter bij een aantal risicofactoren: overgewicht, longziekten zoals astma en emfyseem, roken en eerdere buikwandhersteloperaties zijn zulke risicofactoren.

Hoe verloopt de operatie?

Het is goed u te realiseren dat een operatie voor een littekenbreuk geen kleinigheid is. Over het algemeen gaat het hierbij om een relatief grote operatie die wordt uitgevoerd onder volledige verdoving (narcose).

Meestal krijgt u vooraf een 'pijnpomp' (PCEA, patient controlled epidural analgesia). Via een ruggenprik wordt een dun slangetje in de rug ingebracht. Dit slangetje kan enkele dagen blijven zitten en zorgt voor goede pijnstilling na de operatie.

Bij het herstel van een littekenbreuk wordt in de meeste gevallen gebruik gemaakt van een versteviging in kunststof (een mesh, prothese, netje of matje), dat voor altijd ter plaatse zal blijven ter hoogte van de buikspierlaag. Slechts heel kleine openingen worden hersteld zonder dergelijke versteviging. Het is intussen immers wetenschappelijk aangetoond dat bij grotere breuken de kans op het terugkomen van de breuk onaanvaardbaar hoog is als er geen extra versteviging gebruikt werd.

Meestal wordt eerst het litteken van de voorgaande operatie volledig verwijderd. Vervolgens wordt de breukzak volledig losgemaakt uit de omliggende weefsels. Vaak wordt nog in de buik gekeken of er vergroeiingen zijn en zo nodig worden deze losgemaakt. Dan wordt er tussen de buikspier en het buikvlies voldoende ruimte gemaakt om de prothese achter de buikspier te kunnen plaatsen. Nadat de prothese achter de buikspier werd uitgespreid wordt de buikspier terug toegenaaid.

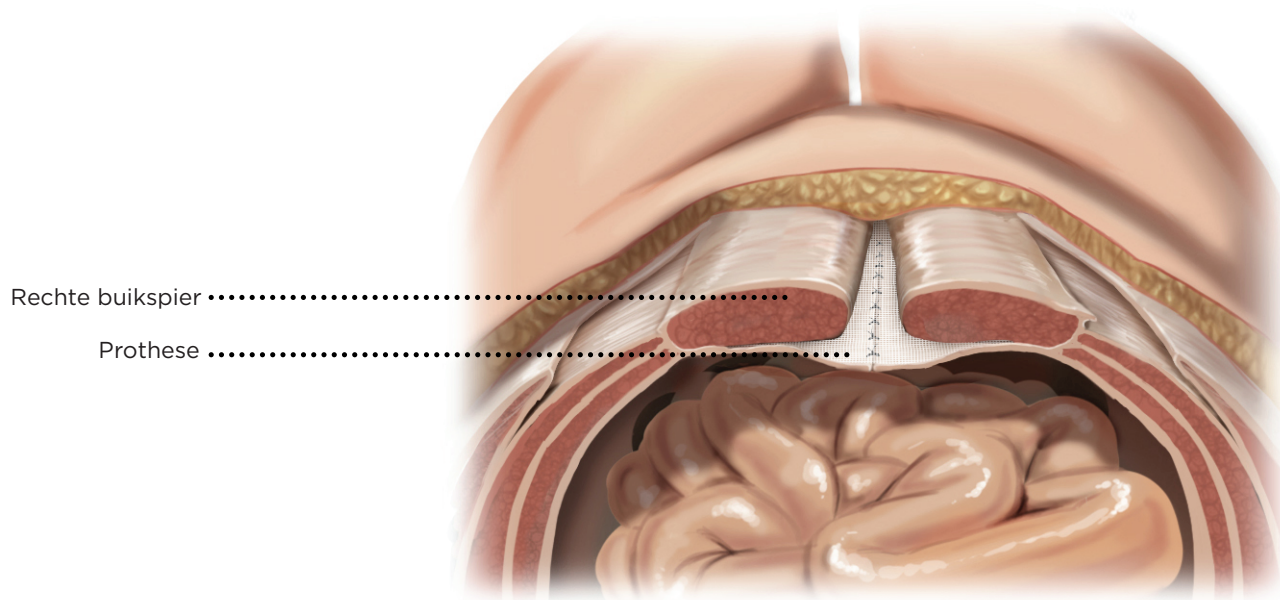
Bij grote buikwanddefecten kan het nodig zijn dat de schuine buikspierlagen van elkaar worden losgemaakt om zo meer ruimte te krijgen om de buikspier zonder al te veel spanning te kunnen sluiten. Dit heet een buikwandplastiek volgens Ramirez.

Kan het herstel ook met een kijkoperatie?

Littekenbreuken kunnen ook met een kijkoperatie (laparoscopisch) hersteld worden, maar het gebruik van deze techniek is eerder beperkt door de breukgrootte en de littekenvorming in de buik als gevolg van voorgaande operaties.

Bovendien dient bij deze techniek gebruik te worden gemaakt van speciale protheses gezien deze in contact ligt met de darm.

Afhankelijk dus van de plaats waar de versteviging in kunststof gelegd wordt, al dan niet in contact met de darm, moet uit verschillende soorten protheses gekozen worden. Protheses die in contact kunnen komen met de darm zijn speciaal ontwikkeld zodat ze minder kans geven om met de darm te vergroeien. Dergelijke protheses zijn niet alleen duurder, maar ze worden ook niet altijd volledig terugbetaald door het ziekenfonds. Dat betekent dat deze vaak grotendeels voor rekening van de patiënt zijn.

Voorbeeld van een prothese achter de rechte buikspieren

Wat gebeurt er na de operatie?

Uw arts zal dagelijks bij u langskomen om te zien of u het goed stelt. Het is belangrijk dat u beseft dat de operatie pijnlijk is, aangezien de chirurg aan uw buikspieren heeft gewerkt en het netje daaraan vastmaakt.

U heeft na de operatie verschillende slangen in uw lichaam, zoals een blaassonde, wonddrains en infusen. Afhankelijk van het verloop van uw herstel na de operatie worden deze slangetjes verwijderd. U mag snel weer eten en drinken. Kort na de operatie is het raadzaam om bij hoesten of persen met uw hand wat tegendruk te geven op het wondgebied. Bij grote buikwandoperaties wordt soms een elastisch steunverband aangelegd.

We streven er naar om u zo snel als mogelijk te mobiliseren. De gebruikte operatietechniek, de grootte van de ingreep en individuele factoren zullen bepalen hoe snel u na de operatie weer uit bed mag komen (mobiliseren).

Het ontslag

U mag naar huis van zodra u goed mobiel bent en comfortabel met pijnstilling in pilvorm. Die kan u ook thuis verder nemen.

Meestal zijn alle wonddrains tegen de dag van ontslag verwijderd. Heel af en toe blijft een wonddrain aanwezig wanneer u naar huis gaat. In dat geval krijgt u een voorschrift mee voor een verpleegkundige voor de wondzorg thuis.

Om trombose te voorkomen (diepe veneuze thrombose) zal u mogelijk thuis nog enkele dagen of weken inspuitingen met bloedverdunners krijgen.

U gaat naar huis met een voorschrift voor pijnstilling en met een controleafspraak bij uw chirurg na 3 tot 4 weken.

Op de wonde ligt een waterafstotend verband waarmee u gerust kunt douchen. Een bad nemen mag niet de eerste twee weken na de ingreep. Het verband mag u, als er geen wondproblemen zijn, zelf verwijderen na 3 dagen.

U moet niet stilzitten of stilliggen. Lichte inspanningen zijn toegelaten op geleide van de pijn.

U mag een buikband dragen tot uw volgende consultatie na drie weken. Een buikband ondersteunt uw buikspieren en vermindert mogelijk het pijngevoel. Een buikband is niet verplicht. 's Nachts mag u de buikband uit laten.

Wat zijn de risico's?

Geen enkele operatie is zonder risico's. Zo is ook bij dit soort operaties de normale kans op complicaties aanwezig, zoals nabloeding, wondinfectie, trombose of longontsteking. Door de grootte van de ingreep is er een verhoogd risico op een gestoorde wondgenezing. Dat kan aanleiding geven tot een seroom (vochtophoping in de wonde), een wondinfectie of tot het ontstaan van een nieuwe (recidief) littekenbreuk.

Daarnaast kunnen er na de operatie tijdelijk ademhalingsproblemen ontstaan, omdat er door het sluiten van de breuk minder ruimte is voor een normale buikademhaling dan voorheen. Eerder zeldzaam kan het nodig zijn dat u hiervoor gedurende langere tijd beademd wordt op de afdeling Intensieve zorgen.

U kunt na een littekenbreuk herstel last hebben van pijn. Doorgaans verdwijnt de pijn spontaan na enkele weken. In sommige gevallen (0-3%) ontstaat er een probleem van chronische pijn. In dit geval kan een infiltratie van het pijnpunt, een tweede operatie of een behandeling via de pijnkliniek nodig zijn.

Een zeldzame complicatie is schade aan de darm. Dit kan accidenteel gebeuren bij veel littekenweefsel in de buik en is niet altijd zichtbaar tijdens de operatie. Gebeurt dit, dan wordt u opnieuw naar het operatiekwartier gebracht voor een nieuwe operatie.

Een infectie van de prothese is een zeer zeldzame maar gevreesde complicatie die meestal een aantal weken na de operatie optreedt. De symptomen lijken sterk op die van een wondinfectie: zwelling, pijn en roodheid van de wonde. De infectie bevindt zich echter ter hoogte van de plaats van de prothese.

De chirurg zal meestal een scan laten uitvoeren om zijn vermoeden te bevestigen. In dit geval moet de infectie via een operatie verwijderd worden. Hierbij wordt vaak gebruik gemaakt van een spons die de infectie letterlijk uit de wonde zuigt. In zeldzame gevallen moet de prothese verwijderd worden. Dit houdt vaak in dat uw breuk zal terugkomen.

Kan een littekenbreuk terugkomen na een operatie?

Bij ongeveer 10% van de patiënten komt een littekenbreuk terug na herstel. Dit kan te wijten zijn aan een bloeditstorting kort na de operatie die het netje verplaatst, door de zwakte van de weefsels zelf of door een verkeerde ingroei van de weefsels in het netje waardoor het littekenweefsel het netje doet verplaatsen op lange termijn.

Problemen als u thuis bent?

Als een van de complicaties optreedt die in deze brochure wordt beschreven, neem dan direct contact op met het ziekenhuis. Als u de situatie niet vertrouwt dan kunt u altijd bij ons terecht. Buiten kantooruren is de afdeling Spoed 24 uur per dag bereikbaar.

Heeft u nog vragen?

Heeft u nog specifieke vragen over de ingreep, neem dan contact op met uw behandelend specialist.

Contact

Secretariaat Chirurgie:	tel. 056 - 62 35 01
Verpleegafdeling C1 Chirurgie:	tel. 056 - 62 38 50
Verpleegafdeling CD1 Chirurgie:	tel. 056 - 62 31 50
Afdeling Spoed:	tel. 056 - 62 31 31

Deze folder is ook verkrijgbaar via: **www.chirurgie-waregem.be**

Chirurgie Waregem
O.L.V. van Lourdes Ziekenhuis vzw
Vijfseweg 150
8790 Waregem